
STYRKELSE AF DEN PROFESIONELLE DØMMEKRAFT – ET NYT PROFESSIONSPARADIGME KALDER?

Tre kommunale styringsproblematikker folkeskolen? (1)

- **1970erne:** *Hvordan kan folkeskolen underlægges kommunal planlægning?*
- Skolen bliver set som en del af centralt fastsatte administrative og økonomiske kategorier
- Skolens pædagogiske drift og udvikling – endsige lærerens professionelle dømmekraft – udgør ikke den centrale styringsproblematik. Den er overladt til lærerprofessionen – til den privatpraktiserende lærer – og de daværende skolekommissioner.

Tre kommunale styringsproblematikker folkeskolen? (2)

- **1980erne** (efter 1989): Hvordan kan kommuner styre skolerne, så de udvikler evner for selvstyre?
- Ledelsesproblematik: Hvordan kan man etablere betingelser for at udøve lokal ledelse, når 45 procent af lærernes arbejdstid lå udenfor ledelsens beslutningskompetence.
- Brugerindflydelse: I forhold til forældrene som skolens brugere blev det tematiseret om den danske lærerprofession var parat til at lukke op overfor ekstern indflydelse.

Tre kommunale styringsproblematikker folkeskolen? (3)

- **1990erne og frem:** *Hvordan kan kommunerne påvirke skolerne uden at begrænse deres selvstyringskapacitet? Eller: Hvordan skabe såvel råderum som styring i forhold til (klare) mål på samme tid?*

Styr på lærerens professionelle dømmekraft? To opfattelser!

- *Læreren som **vidensbaseret læringsleder***
- Læreren som en del af et professionelt læringsfællesskab
- Læreren – og læringsfællesskab – som evidens- og datainformeret om brug af bestemte undervisningsmetoders sandsynlighed for at resultere i bestemte effekter (mål i form af læringsudbytte)
- Læreren og læringsfællesskabet har begrænset kapacitet hvilket kræver et muligheds- og råderum til at udøve professionel dømmekraft

Styr på lærerens professionelle dømmekraft? To opfattelser!

- Læreren som **værdibaseret underviser** (den erfarne vismand m/k)
- Læreren som en del af et professionelt værdibaseret fællesskab, der giver den enkelte professionel dømmekraft og handlekraft i relateret til en meningsfuld og retfærdiggjort afvejning af formål i de konkrete situationer i klasseværelset
- Værdibestemt brug af evidens for, hvad der virker. Det vil sige, at evidens ikke bestemmer handlingerne. Det gør den værdibaseret udvikling og udøvelse af dømmekraft.

Ligheder og forskelle mellem de to opfattelser

- Forskelle i vægtlægning og determinationsstyrke mellem formålsstyring og læringsmålstyring
- Fælles afstandtagen fra 'ingeniøren' som rollemodel styret af kausalskematik. Fælles om at tage afstand fra overstyring.
- Ligheder i at der er brug for professionel dømmekraft
- Lighed i at denne professionelle dømmekraft ikke alene er erfarings-, men forsknings- og datainformeret
- Lighed i afskeden med den privatpraktiserende lærer. Professions-, team- og samarbejdet – også på tværs af faggrupper synes stadig mere etablerede idealer som styrkende forudsætning for udøvelse af professionel dømmekraft.

Et nyt paradigme for styrkelse af lærerprofessionens professionelle dømmekraft - ”Mål med mening”

Evidensimperativet: Studer forskningsresultater!

Fortolkningsimperativet: Den tænkende profession!

Professionalisme-perspektivet: Nys rammer for styrkelse af professionen!

Globaliserings-imperativet: Optimer konvergens omkring epokale nøgleproblemer!

Det eksistentielle imperativ (meningsimperativet): Formål med uddannelse.

(Dennis Shirley ”The New Imperatives of Educational Change”, Routledge 2017)

Konklusion

- Ikke 'den herskende klasse', men 'den omringede lærerprofession' er en profession, der på den ene side skal forholde sig til forskellige skoleeksterne og –interne ledelses- og styrings*imperativer*, men som samtidig forventes at optræde med (fornyet) professionel myndighed.
- Imperativt at forstå kerneopgaven?

AARHUS
UNIVERSITY